

TRÅKIG ELLER GLÄDJEFYLLD

– ATTITYD OCH MOTIVATION TILL LÄSNING

Grund
Pedagogiskt arbete

Lisa Dao
Millan Isaksson

2018-LÄR1-3-G12

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärautbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3

Svensk titel: Tråkig eller glädjefylld – Attityd och motivation till läsning

Engelsk titel: Boring or joyful – Attitude and motivation to read

Utgivningsår: 2018

Författare: Lisa Dao och Millan Isaksson

Handledare: Catrine Brödje

Examinator: Viktor Aldrin

Nyckelord: Läsning, könsskillnader, attityd, motivation

Sammanfattning

Läsning är någonting som sker i skolans värld hela tiden, varje dag är det någon stund som innefattar läsning. Antingen är det tyst läsning, högläsning eller läsning av olika uppgifter. Vi har lagt märke till att det finns könsskillnader vad gäller läsning i verkligheten. Därför har vi valt att arbeta och ta reda på om det finns könsskillnader inom läsning det vill säga om pojkar och flickor har olika inställningar till och syn på läsning.

Syftet:

Syftet med detta arbete är att undersöka om det finns könsskillnader inom läsning.

Frågeställningarna vi vill få svar på är:

1. Vilka attityder har flickor och pojkar till läsning ?
2. Vilka likheter och skillnader finns det mellan flickors och pojkars motivation till läsning?

Metod:

Vi har använt oss av olika databaser samt söktjänster för att leta fram relevanta artiklar utifrån vårt syfte och dessa var Primo, Google Scholar och Eric (Proquest).

Resultat:

Resultatet visade att flickor och pojkar skiljer sig åt gällande attityder och motivation till läsning. Flickor har bättre attityder till läsning och det visade sig bland annat genom att de läser mer frivilligt än pojkar. Detta med anledning av att fritidsläsning är lustberoende och den lusten till läsning har inte pojkar. Det har visat sig att flickor läser dubbelt så mycket som pojkar. Gällande motivation har det visat sig att pojkarna har en sämre motivation till läsning, detta för att de ser sig själva som sämre läsare och pojkarna förknippar sin självkänsla med motivation till läsning. Vilket då innebär att de inte får en positiv motivation till läsning om de anser att de inte är duktiga på att läsa. De flesta pojkar anser att de inte är bra läsare och får då inte heller viljan till läsning. Flickorna har en bättre autonom motivation som innebär att flickorna vill utföra uppgiften, i detta fall läsning. Pojkarna hade inte lika stor vilja till att läsa. Gällande attityder till läsning visade forskning att flickorna har en positivare attityd till läsning, de har ett positivare förhållningssätt till läsning gentemot vad killarna hade.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Attityd	2
1.2 Motivation	3
2. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	4
3. KARTLÄGGNING	5
4. ANALYS	8
4.1 Studiernas design	8
4.2 Studiernas resultat	8
4.3 Fiktiva eller icke fiktiva böcker.....	10
4.4 Sara Logan – huvudförfattare till två artiklar.....	10
4.5 Läs- och skrivsvårigheter.....	11
4.6 Andra orsaker som påverkar läsning	11
5. DISKUSSION	13
5.1 Några slutsatser om kunskapsöversikten	14
6. EGEN REFLEKTION	16
6.1 Slutsats.....	16

1. INLEDNING

Fredriksson och Taube (2012, s. 16) lyfter fram anledningen till varför vi egentligen läser. Att läsa handlar om att kunna tyda skriftliga uttryck. Kunna förmedla någonting i skrift eller tal. Att läsa är en språklig aktivitet. Syftet med skrift är att kunna förmedla ett budskap till läsaren. Det kan vara enkla budskap som att någonting måste genomföras eller någonting svårare som mening med livet men syftet är alltid att någonting ska förmedlas.

Jacobson (2006, s. 2) lyfter fram att idag finns det krav i samhället om läs- och skrivkunnighet. Kravet är större idag än vad det var förr. För ungefär 100-500 år sedan såg man inte läs- och skrivsvårigheter som ett problem, man ställde inte lika stora krav på att kunna läsa. Förr kunde man samverka i samhället utan läs- och skrivkunnighet. Ordet dyslexi var inte uppfunnet och det var inte många som ansågs ha läs- och skrivsvårigheter på den tiden. Idag har samhället dock större kunskap om läs- och skrivsvårigheter. Under 1900-talet har kraven på läsförmåga successivt ökat. Idag är samhället baserat på att kunna till exempel läsa korta vardagstexter som sms och mail, men också olika försäkringsavtal eller skattedeklarationen.

Under våra verksamhetsförlagda utbildningar har vi sett att det skiljer sig mellan pojkars och flickors läsvanor. I olika lässituationer har flickorna en mer positiv attityd och vilja till läsning. Vi har även noterat elevernas olika val av böcker och texter. Därför vill vi undersöka vad forskningen säger om flickors och pojkars läsning.

Skolverket (2017) tar upp att värdegrundsarbetet ska genomsyra skolan och undervisningen. Skolverket poängterar att jämställdhet mellan könen och alla människors lika värde som huvudpunkter. Dessa punkter har all personal och rektor ansvar för att eleverna ska få kunskap om. Alla elever som är i skolan ska känna sig trygga och våga vara sig själva.

I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2017, s. 8) står det att redan i tidig ålder ska eleverna få lära sig att det ska vara jämställt i skolan och att alla är lika mycket värda. Jämställdhet ska genomsyra i all undervisning där alla elever, oavsett könstillhörigheter, ska få en utbildning fri från diskriminering. Skolans uppdrag är att skapa en så likvärdig undervisning så möjligt. Lärare ska anpassa och utforma undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

I Lgr11 (2017, s. 253) framgår det att eleverna måste förstå och tolka olika texter som de läser. Eleverna måste också kunna anpassa läsningen efter textens form och innehåll. De måste till exempel veta vad som bland annat kännetecknar en berättande text. Trots att det står i läroplanen att undervisningen ska vara jämställd, har vi noterat att det skiljer sig mellan flickor och pojkars läsning vilket strider mot läroplanen. Det har även visat sig i de internationella PISA undersökningen. Fredriksson och Taube (2012, s. 71) skriver att många internationella samt nationella undersökningar av läsning, exempelvis PISA, har det alltid visat sig finnas en skillnad mellan flickor och pojkars läsförmågor. Hur stor skillnaden är skiftar men resultatet har oftast varit till flickornas fördel. Fredriksson och Taube (2012, s. 27) beskriver att PISA undersökningen innehåller lästest som delas in i tre huvudkategorier, slag av text, läsprocess och sammanhang. Genom att ha lästester bestående av olika typer av texter och olika textformat visar det olika förmågor och kunskaper hos den som läser. PISAs andra kategori, läsprocesser, identifiera de olika processer som sker hos läsare, hur läsaren erhåller och söker information i texten, tolkar det lästa samt reflekterar kring texten utifrån sina tidigare erfarenheter. I tredje kategorin beskrivs olika texter som är indelade i fyra olika sammanhang, för personligt bruk,

offentligt bruk samt för utbildning och i samband med arbete. Läsaren testas då på sin förmåga att sätta olika texter i ett sammanhang.

PISA-undersökningen (Skolverket 2016) genomförs var tredje år. Den senaste PISA undersökningen var 2015. Det är 80 länder som deltar och eleverna får göra prov i läsförståelse, matematik och naturkunskap. Vi har fokuserat på resultatet från läsförståelsen. I resultatet av läsförståelsen 2015 kan vi se att pojkar presterar sämre än flickor i läsförståelse. Någoting positivt är dock att pojkarna har närmat sig flickorna rent kunskapsmässigt i jämförelse med tidigare. Någoting som också lyfts fram i analysen av resultatet är att det egentligen inte ska vara stor skillnad mellan pojkars och flickors resultat med anledningen av att skolsystemet understryker väldigt tydligt att utbildningen ska vara likvärdig (s. 20-22).

Det kan finnas olika faktorer till varför det råder en så stor skillnad mellan flickors och pojkars läsning. Fredriksson och Taube (2012, s. 79) belyser att pojkars och flickors läsförmåga hänger oftast ihop med hur ofta de läser samt vilken attityd de har till läsning. Tidigare forskning visar att flickor läser oftare än pojkar och flickor är även bättre på att läsa än pojkar (Fredriksson och Taube). De refererar till Matteus-effekten. De beskriver att Matteus-effekten handlar om elever som läser bättre än sina jämgamla, läser oftast mer. Dem eleverna blir oftast då ännu bättre på att läsa, de gäller även det omvända. Dem svaga läsarna skapar negativa spiraler och dem goda läsarna skapar positiva spiraler. Dock kan man inte bara referera till Matteus-effekten. Jacobson (2006) tar upp en annan synpunkt kring varför det råder en skillnad mellan flickor och pojkars läsförmåga. Jacobsson (2006, s. 4) beskriver att det kan skilja sig mellan en flicka som är född i januari och en pojke som är född i december. Pojken som är född i december löper större risk att få läs- och skrivsvårigheter. Ju mer man övar på att läsa desto bättre blir man på det. Om då vissa pojkar dessutom ger upp och undviker att läsa eller delta i andra saker som har med skolan att göra, kan öka riskerna för att dessa barn blir svaga läsare. En annan författare som lyfter fram läsning utifrån olika aspekter är Molloy (2007, s. 7). Hon beskriver det faktum att pojkar har starkt motstånd mot att läsa skönlitteratur. De visade ibland öppet motstånd genom kommentarer och ibland dolt motstånd. Skälen till att pojkarna inte ville läsa skönlitteratur var bland annat för att de hade svårigheter att läsa eller att det var omanligt att läsa tyckte pojkarna.

Som vi tidigare har nämnt råder det ingen tvekan om att det finns en skillnad mellan pojkars och flickors läsning. I vårt empiriska material har författarna även belyst övergripande om skola och andra skolprestationer bland pojkar och flickor, men vi har valt att fokusera på läsning.

Syfte: Se närmare på vad forskning säger om flickors och pojkars läsning och läsvanor.

Frågeställning:

1. Vilka attityder har flickor och pojkar till läsning?
2. Vilka likheter och skillnader finns det mellan flickors och pojkars motivation till läsning?

1.1 Attityd

Två begrepp som är återkommande under denna kunskapsöversikt är attityd och motivation. Nedan kommer vi att diskutera dessa begrepp enskilt och därefter lyfta fram hur begreppen hänger ihop.

Aroseus (2013) lyfter fram att ordet attityd handlar om att du har en allmän inställning till något eller någon. Attityderna är däremot både inlärda och skapas av vårt sociala liv. Om attityderna är inlärda betyder det att vi lär oss det på samma sätt som vi lär oss våra andra beteenden. Om

däremot attityderna skapas genom social inlärning lär vi oss av varandra och tar efter. Hon fortsätter med att förklara att vi tar efter personer som bland annat har makt eller personer som vi genuint gillar.

I förhållande till vår kunskapsöversikt handlar det om attityder till läsning. Vad flickor och pojkar har för attityder till läsning. Precis som Aroseus skriver kan attityderna skapas genom social inlärning. Här tänker vi att klassrummet är en miljö där det skapas samt smittas av sig olika attityder. Om det är flera pojkar med hög status i klassrummet som utbrister sitt missnöje för läsning påverkas förmodligen flera andra elever av den negativa attityden till läsning, detta med anledning av att pojkarna med hög status i klassen har mer makt. Precis som Aroseus skriver så tar man efter personer med hög makt eller personer man gillar. Det för med sig negativa konsekvenser då det påverkar flera elever i klassen att ha negativa attityder till läsning.

1.2 Motivation

Logan och Medford (2011) skriver att motivation betraktas generellt som ett begrepp som bygger på olika sammansättningar som bestämmer varför individer väljer att engagera sig eller inte engagera sig i olika aktiviteter. Det kan vara den drivkraft som får oss att känna lust till att utföra en handling mot ett önskat mål, men motivationen kan också påverkas av vilken form av konsekvens som kommer efter en handling. Det finns olika definitioner av motivation och det vanligaste begreppet inom skola är inre och yttre motivation. Inre motivation innebär att eleverna är motiverade av interna faktorer. Interna faktorer kan vara något som man känner och detta kan man själv påverka. Som lärare kan man påverka elevernas inre motivation genom att ha intressanta och stimulerande läsmaterial. Yttre faktorer kan vara omgivningen eller något som förstärks utifrån. Man kan som lärare stimulera den yttre motivationen genom att ge eleverna beröm. Enligt Vantieghem och Houtte (2015) finns det också något som kallas autonom motivation vilket innebär att man vill engagera sig i aktiviteten av egen vilja för att man tycker något är roligt. Kontrollerad motivation innebär att man utför någonting för att undvika ett straff eller i hopp om att få någon belöning.

Det är svårt att direkt urskilja skillnader mellan attityd och motivation eftersom begreppen hänger ihop och har en nära relation. Har eleverna en positiv attityd till läsning så har de troligtvis en positiv motivation också. Tycker eleverna om att läsa och tycker att det är roligt, vill de förmodligen läsa också, på så sätt får de en positiv motivation.

2. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Under vårt arbete med litteratursökning använde vi oss av databaser samt en sökmotor. Några databaser vi har använt oss av var: Primo, Google Scholar samt sökmotorn Eric. Sedan var det dags att börja söka och vi började med att översätta huvudorden i vår frågeställning som vi sökte på, orden var gender, differences, reading. När vi sökte fick vi 2 800 000 träffar i Google Scholar och i Primo fick vi 293 935 träffar. Resultatet av sökningarna var långt ifrån det specifika vi ville ha med. Däremot var det en bra väg in för att få fram någon artikel och se artikelns nyckelord. När vi sökte bland all forskning försökte vi sälla bort irrelevant forskning genom att koncentrera oss på publiceringsåren 2002-2017, vi kryssade i att vi endast ville ha vetenskapligt material, tidskriftsartiklar samt ämnet utbildning. Vi sökte på bland annat: Gender, differences, boys and girls, reading. Med dessa sökord fick vi 6500 träffar. Artiklarna var mer specifika och vi fick fram ett mer relevant sökresultat. Det var mer inriktat på det vi ville åt och artiklar som kom fram nu passade oss bättre. Vi öppnade ett gemensamt dokument där vi samlade alla artiklar vi tyckte hade ett relevant abstract som vi eventuellt kunde använda. När vi hade sökt och lagt in olika artiklar i det gemensamma dokumentet skulle vi nu börja läsa igenom artiklarna. De urval vi gjorde bland artiklarna var att se om de handlade om könsskillnader mellan pojkar och flickor samt om de tog upp läsning. Artiklarna som var irrelevanta sorterade vi bort, det kunde bland annat vara studier som tagit upp andra faktorer, exempelvis artiklar som hade ett större fokus på skrivning.

Vi använde oss mest av Google Scholar samt Primo för att leta artiklar, detta med anledningen av att vi ansåg och märkte rätt fort att vi fick fram relevanta artiklar i Primo samt i Google Scholar. De var också sidor som vi ansåg var lätthanterliga och som hade ett brett och bra utbud. Det var smidigt att avgränsa området, eftersom vi kunde använda funktionen att koncentrera oss på specifika årtal samt vetenskapligt material, vilket innebar att våra krav på artiklarna inte försvann även om vi gjorde en ny sökning.

När det var dags att gå in på djupet i artiklarna sällade vi bort artiklar som enbart handlade om läsning men som inte fokuserar på skillnaderna mellan flickors och pojkars läsning. Det gjordes för att artiklarna skulle passa in så bra som möjligt till frågeställningen. Tillslut hittade vi åtta artiklar och två avhandlingar. När vi valde vilka artiklar vi skulle ha med i vårt arbete gick vi igenom alla artiklar vi hade tagit med i ett första urval och gick mer in på dessa. Vi läste igenom texternas urvalsgrupp, metod, syfte samt resultat, detta för att få en klarare bild av vad texterna handlar om och ifall de passar in under vårt syfte. Tillslut gjorde vi en tabell över alla artiklar och avhandlingar (se bilaga 1).

När det gäller fördelningen av arbetsgången i denna kunskapsöversikt har vi valt att göra de flesta delarna ihop. För att få möjligheten till att hela tiden diskutera och föra resonemang om hur texten ska skrivas. När det gäller de två centrala begreppen i denna studie skrev vi varsitt, Millan skrev om attityd och Lisa skrev om motivation. Därefter valde vi att granska fem studier var, när vi hade granskat våra fem enskilda artiklar berättade vi för varandra om artiklarna. Att dela upp de tio studierna gjordes för att effektivisera oss och ha möjlighet att gå in på djupet i samtliga. Millan fokuserade därefter på inledningen medan Lisa koncentrerade sig på att beskriva tillvägagångssättet. När vi hade skrivit enskilt läste vi varandras delar och bearbetade texterna tillsammans. De resterade avsnitten genomfördes tillsammans för att ha möjlighet att diskutera och bearbeta texten ihop.

3. KARTLÄGGNING

Nedan kommer en sammanställning av de artiklar och avhandlingar som ligger till grund för denna kunskapsöversikt.

- Girls and Boys Like to Read and Write Different Texts
Författare: Tuula Merisuo-Storm
- Do boys need different remedial reading instruction from girls?
Författare: Lisa Limbrick, Kevin Wheldall och Alison Madelaine
- Gender differences in reading ability and attitudes: examining where these differences lie
Författare: Sara Logan och Rhona Johnston
- Läskulturer - Lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår
Författare: Annette Ewald
- Do schools affect girls' and boys' reading performance differently? A multilevel study on the gendered effects of school resources and school practices.
Författare: Margriet Van Hek, Gerbert Kraaykamp och Ben Pelzer
- Gender differences in the strength of association between motivation, competency beliefs and reading skill
Författare: Sara Logan och Emma Medford
- Gender differences in reading habits among boys and girls of basic school in Estonia
Författare: Anne Uusen, Mare Mürsepp
- Gender differences in severity of writing and reading disabilities
Författare: Virginia W. Berninger, Kathleen H. Nielsen, Robert D. Abbott, Ellen Wijsman, Wendy Raskind
- Differences in Study Motivation Within and Between Genders: An Examination by Gender Typicality Among Early Adolescents
Författare: Wendelien Vantieghem och Mieke Van Houtte
- För att bli kvinna- och av lust. En studie i tonårsflickors läsning.
Författare: Maria Ulfgard

Anledningen till att vi valde dessa åtta artiklar och två avhandlingar är för att samtliga tar på något sätt upp könsskillnader mellan flickors och pojkars läsning. Vi har gjort en kartläggning över samtliga artiklar som man kan se i en tabell (se bilaga 2). Nedan har vi valt att belysa fyra artiklar som vi ansåg hade ett urskiljande resultat. Det urskiljande resultatet var att de kom fram till ett liknande resultat, alltså att det finns en skillnad mellan pojkars och flickors läsning.

Logans och Medfords undersökning (2011) var en kvantitativ undersökning. Deltagarantalet var 492 elever. Undersökningen genomfördes i England. Åldrarna varierade mellan 7 års ålder och 11 år. Deltagarna var lika många pojkar som flickor. Metoden bestod av ett frågeformulär som eleverna fick fylla i, detta för att undersöka hur elevernas läsförmåga motsvarar deras egna motivation. Logan och Medford kom fram till att pojkars läsförmåga är starkt kopplad till pojkarnas självkänsla. De hävdar att pojkar som har dålig läsförmåga påverkar det deras självkänsla. Om de har dålig läsförmåga försämras deras självkänsla. Enligt pojkarna i undersökningen handlar läsmotivation om läsningen. Däremot påverkar det inte flickorna på samma sätt utan de upplever ingen koppling mellan läsförmåga och självkänsla. För att få pojkarna motiverade så måste det vara någonting som de finner intressant. Logan och Medford menar att tycker pojkarna att det är intressant blir resultatet bättre.

Ett liknande resultat fick även Uusen och Mürsepp i sin studie (2012). I undersökningen deltog 140 elever och studien genomfördes i Estland. Deltagarna var tonåringar och det var lika många flickor som pojkar som deltog. Uusen och Mürsepp använde sig av ett frågeformulär som metod med 13 frågor, frågorna innehöll bland annat frågor som tog upp elevers inställning till läsning. Ett av deras syften var att undersöka om det fanns skillnader mellan pojkars och flickors läsvanor. De kom fram till att pojkar läser i mycket mindre utsträckning än flickorna gör. De kom även fram till att pojkar utvärderar sig själva mer. 58 procent av flickor anser sig vara goda läsare, dock var det endast 33 procent av pojkarna som hade samma åsikt. Studien visar också att flickor läser mer frivillig än pojkarna. Pojkarna läser överlag mycket mindre än vad flickorna gör. Deras förslag för att få pojkarna att läsa mer är att låta pojkarna själva få välja böcker. Med det alternativet kan pojkarna välja någonting som de har intresse för. Uusen och Mürsepp hävdar att har eleverna intresse för någonting så går det automatiskt lättare för dem att ta till sig det, som Logan och Medford kom fram till. Att det finns skillnader mellan pojkar och flickors attityder belyser Logan och Johnston i sin undersökning (2009). Deltagarantalet var 232 elever. Undersökningen genomfördes i England. Det var lika många flickor som pojkar som deltog. Deltagarna gick i årskurs 4-6. Syftet var att undersöka könsskillnader mellan elevernas läsförmåga och attityder. Eleverna fick genomföra två stycken olika tester. Först fick samtliga genomföra ett test, detta för att få förståelse för elevernas läsförmåga samt läsförståelse. Därefter fick deltagarna fylla i ett frågeformulär med bland annat frågor som rör hur ofta eleverna läser, attityder till läsningen och attityder till att låna böcker på bibliotek. Logan och Johnston kom fram till att det finns könsskillnader i attityderna till läsning. Flickorna är mer positiva och har bättre attityder till läsning och det har inte pojkarna. Det är inte bara attityder som leder till könsskillnaden mellan pojkar och flickors läsning, utan det är även motivationen, vilket Vantieghem och Houtte (2015) belyser i sin undersökning.

I Vantieghems och Houttes undersökning (2015) deltog 6380 elever som gick i årskurs 7. Studien hade som syfte att undersöka om det finns skillnader i studiemotivation inom och mellan könen och hur de typiska könsuppfattningarna påverkar elever. I studien fick alla elever besvara ett frågeformulär som behandlade ämnet samt göra ett test som tog reda på läsförmåga och matematik förmåga. För att ta reda på elevernas studiemotivation fick eleverna besvara på ett antal frågor med hjälp av en skala. Det var en fyrskalig skala med fem olika alternativa graderingar, 0-4. För att ta reda på det som var typiskt för könen fick eleverna besvara på olika påståenden genom samma typ av skala med fem graderingar. De olika poängen samlades in och räknades ut till ett medelvärde. För att få fram elevernas välmående fick de svara på hur ofta de känt vissa känslor under de senaste 30 dagar, detta genom olika påståenden. Svaren fick påvisa positiva och negativa känslor genom en skala från 0-4, då 0 var sällan och 4 var ofta. Eleverna fick göra två validerade tester, ett i matematik och ett språktest. Matematiktestet bestod av 50 frågor med problemlösningar och beräkningar. Språktestet bestod av fyra olika texter samt

frågor till textens innehåll. Resultatet summerade de separat. De kategoriserade in resultaten om motivation i två kategorier, autonom motivation och kontrollerad motivation. Autonom motivation är när elever själva vill utföra uppgiften och gör detta med glädje. Kontrollerad motivation är när elever gör det för någon annans skull för att antingen få belöning eller slippa bli bestraffad. I resultatet över det som var typiskt för könen, kände alla elever att de inte levde upp till de typiska könsuppfattningar. De kom fram till att flickorna fick högre resultat i autonom motivation än vad pojkarna fick och flickorna fick även lägre resultat i kontrollerad motivation än pojkarna. Resultaten för matematik testerna fick pojkarna lite högre resultat än flickorna, men i de språkliga testerna fick flickorna bättre än pojkarna. Det fanns inga större skillnader i välmående mellan pojkarna och flickorna.

Artiklarna vi har beskrivit ovan har ett relevant resultat. Det finns både likheter och skillnader mellan artiklarna. Skillnaderna mellan artiklarna var att det skiljer några år mellan dem och trots det har de kommit fram till ett relativt liknande resultat. Artiklarna har olika stora urvalsgrupper och de har valt att använda sig av olika metoder. Artiklarna kom fram till att det finns könsskillnader i läsning.

4. ANALYS

Nedan följer en analys av våra forskningsstudier. Vi ställer dem mot varandra och analyserar likheter och skillnader dem emellan. Nedan kommer vi att presentera vårt material utifrån olika kategorier: studiernas design, studiernas resultat, fiktiva eller icke fiktiva böcker, Sara Logan-huvudförfattare av två artiklar, läs- och skrivsvårigheters samt andra orsaker som påverkar läsning.

4.1 Studiernas design

Fem av tio artiklar är genomförda i engelsktalande länder, två av artiklarna genomfördes i Sverige samt de andra tre artiklar i Belgien, Estland, Finland. Urvalsgrupperna i nio av artiklarna bestod av båda könen och var jämt fördelade mellan flickor och pojkar. I Ulfgårds avhandling (2002) deltog endast flickor samt att det endast var 20 deltagare i undersökningen och i Ewalds (2007) avhandling deltog 57 personer, 50 elever och sju lärare. Jämfört med de andra artiklarna så deltog mellan 140-6380 deltagare i undersökningarna, dock deltog det fler pojkar i Nielsens, Abbotts, Wijsmans och Raskinds undersökning (2007). De hade även med 200 vuxna i sin undersökning, 115 pappor och 85 mammor.

De flesta av våra studier utgår från en kvantitativ metod. I sex av artiklarna använder de sig av enkäter som innehåller frågor, i två av artiklarna använder de läsprogram som består av olika lästester och två avhandlingar intervjuar och observerar deltagarna. I Limbricks, Wheldalls, Madelaines undersökning (2012) använder de ett läsprogram som heter Multilit och i Logans och Johnstons undersökning (2009) heter läsprogrammet Macmillan test-Unit 2000. Med hjälp av dessa läsprogram får de fram olika resultat. Även om de använder samma metod så får de olika resultat eftersom undersökningen syftar till att undersöka olika saker. Om man jämför Logans och Johnstons studie (2009) med Merisuo-Storms studie (2006) så är likheterna mellan dessa två artiklar att de båda använder sig av ett frågeformulär som metod. Dock skiljer de sig åt eftersom att Logan och Johnston kompletterade frågeformuläret med ett lästest för att ta reda på eleverna läsförmåga. Pojkars och flickors läsförmåga jämfördes också med hur ofta barnen läste och tilltron till sin egna läsförmåga. Merisuo-Storm använder sig av ett frågeformulär med tillhörande bilder till, detta för att det skulle vara lättare för eleverna att förstå vilket av alternativen som passade dem bäst. Logan och Johnston använder sig däremot enbart av frågeformulär med graderingskala till eleverna. Gentemot dessa artiklar så använder Ewald (2007) och Ulfgard (2002) sig av intervju och observation, vilket är en kvalitativ metod. Ewald gör en klassrumsetnografisk studie där hon observerar sina deltagare och intervjuar 50 elever och sju lärare. En liknande metod använder Ulfgard (2002) i sin studie där hon observerar, intervjuar och samtalar med deltagarna i studien. Hon kompletterar även det med skriftligt material i form av loggböcker, enkäter och andra skrivuppgifter.

4.2 Studiernas resultat

I Uusens och Mürsepps studie (2012) kom de fram till att pojkar granskar sig själva mer i sin läsning och anser sig vara sämre läsare än flickor medan flickor anser sig själva vara goda läsare. Flickor läser mer frivilligt och pojkar läser mer sällan än flickor. Logans och Medfords undersökning (2011) visade också att läsförmågan hade en koppling till självinsikten kring sin egna läsning. Logans och Medfords undersökning syftar till att undersöka hur nära elevernas läsförmåga motsvarar deras motivation och tilltro till sin förmåga med fokus på könsskillnader. Eleverna fick svara på frågeformulär som berörde deras motivation och kompetens-övertygelse kring läsning och skola. Frågeformulären var formade efter äldre och yngre elever, de yngre

fick kortare frågeformulär. I den yngre gruppen visade resultaten att pojkarnas egna självkänsla och motivation till läsning var närmare ansluten till deras läsförmåga än vad flickorna hade. Pojkarna kände en stark koppling mellan läsförmåga och självkänsla till läsning. Enligt pojkarna i undersökningen handlar läsningen också om läsmotivationen. I både den äldre och yngre gruppen var det den egna motivationen som var närmare associerat till nivån av läsförmåga jämfört med flickorna. Logan och Medford hävdar att resultatet blir bättre om pojkarna har ett intresse för ett ämne, detta resultat stärks även i Ulfgårds avhandling (2002) där hon beskriver hur fritidsläsningen är lustbetonat. Även om det skiljer nio år mellan studierna så har även Ulfgard kommit fram till liknande resultat. Flickor väljer oftast litteratur som de kan relatera till sina egna liv och varför flickor har större motivation till att läsa kan bero på detta.

I Logans och Johnsons studie (2009) deltog 232 elever. Deras syfte var att undersöka om det fanns könsskillnader i attityder till läsning. I Merisuo-Storms studie (2006) deltog 145 elever. Syftet var att undersöka elevers attityder till läsning, om det fanns någon skillnad mellan flickors och pojkars attityder till läsning. Båda artiklarna fick fram ett resultat som pekar på att det finns skillnader mellan flickors och pojkars olika attityder till läsning. Merisuo-Storm fick fram att flickorna är mer positiva till läsning och att flickorna läser mer än vad pojkarna gör. Logan och Johnston kom också fram till att det finns attitydskillnader och att dessa attitydskillnader är mellan flickor och pojkar. Enligt Merisuo-Storm har flickorna en positivare inställning. En annan likhet är att båda har mellanstadiet som urvalsgrupp. Logan och Johnston har dock en större andel deltagargrupp. Trots att det skiljer tre år mellan artiklarna så får de fram i stort sett samma resultat, vilket tyder på att ingenting har förändras. Det är ett problem som har funnits länge och det är en viktig aspekt att belysa för att kunna motivera pojkar till läsning. Logan och Johnston (2009) beskriver att det finns könsskillnader mellan pojkars och flickors läsförmåga, och i sin undersökning tar de reda på elevernas attityd till läsning. Det visade sig att flickorna hade bättre läsförståelse, läste oftare och hade en mer positiv inställning till läsning och skola, än vad pojkarna hade. Stora skillnader hittades i attityd och hur ofta flickor och pojkar läste men inte i deras läsförmåga. De kom fram till att pojkarnas läsförmåga var kopplade till deras inställning till skolan och läsning. Könsskillnaderna hittades framförallt i förhållandet mellan olika faktorer och inte i själva faktorerna, alltså sambandet mellan attityder, uppfattningar och läsförmåga.

Om man jämför Ewalds (2007) och Uusens och Mürsepps (2012) studier så kan man finna likheter, Ewald (2007) kom fram till att redan i de tidiga skolåren skiljer det sig mellan flickors och pojkars läsning. Flickorna läser mer frivilligt och läser när de kommer hem medan pojkarna inte lägger någon större fokus på läsningen. Uusen och Mürsepp poängterar att flickorna läser mer frivilligt än pojkarna redan i tidig ålder. Det är intressant att de har kommit fram till ett nästan likadant resultat trots att det skiljer sig fyra år mellan studierna. En olikhet mellan dessa studier är att Ewald tar upp ytterligare en aspekt i sin avhandling, nämligen att bristande läserfarenhet från hemmet påverkar eleverna i skolan. Hon för också fram att om pojkar har sämre studievana hemma påverkar det dessa pojkar mer negativt än vad det gör för flickor. De blir mer påverkade och i sin tur kommer pojkarna inte att lära sig att bli goda läsare. Denna aspekt lyfter inte Uusen och Mürsepp fram i sin artikel.

4.3 Fiktiva eller icke fiktiva böcker

Endast tre av våra studier tar upp i sina undersökningar att det handlar om fiktiva eller icke fiktiva böcker¹. Därför har vi valt att ställa dem mot varandra.

Tidigare har det nämnts att man kan uppmuntra pojkar till att läsa genom att låta dem få välja böcker utifrån deras egna intressen. I Ewalds avhandling (2007) beskriver hon att pojkar och flickor oftast gör könsstereotypa bokval. Hon tar upp att pojkar läser hellre historiska böcker, texter där tävlingar och sport har en större roll i böckerna. Flickorna däremot väljer oftast att läsa böcker som handlar om relationer, känslor och etiska/moraliska dilemman som belyses ur olika perspektiv. Att pojkar hellre väljer icke fiktiva böcker tar Merisuo-Storm (2006) upp i sin studie. Hon skriver att under 30 års tid har pojkar gått från att läsa fiktiva böcker till icke fiktiva böcker. Hon skriver att läsmaterialet som pojkarna väljer att läsa idag är till stor del icke fiktiva texter, som till exempel tidskrifter. I undersökningen frågar hon vad pojkarna tycker om att läsa dikter och de flesta svarade att de avskyr att läsa dikter. Det som visade sig i undersökningen var att berättelser och sagor var nästan lika opopulärt som dikter för pojkarna. Deras attityder gentemot sagor var betydligt mer negativa än flickornas attityder mot berättelser och sagor. Genre som icke fiktiva böcker och poesi var minst uppskattat bland flickorna. Båda könen hade en negativ attityd till dikter men flickorna hade positivare attityd än vad pojkarna hade till det. Det visade sig även i Ewalds avhandling (2007) där hon observerade ett samtal med några pojkar, som pratade om olika fiktiva textmiljöer och pojkarna visade ett ointresse till det. Ewald tar även upp att flickor hellre läser fiktion för att få möjlighet till att komma utanför sig själva och komma ur den begränsade värld de känner att de befinner sig i. Hon skriver att flickornas val av böcker handlar i större grad om att lära sig att se utifrån olika perspektiv än att förstå sig själva som blivande kvinnor eller förstå verkligheten, som många tror. I Ulfsgårds (2002) studie deltar endast flickor och hon undersöker hur flickorna ser på sin läsning. De upplever läsning som tillfredställande och ser läsning som ett tillfälle att utveckla sitt språk. Hon kom fram till att flickornas fritidsläsning är omfattande och det anses ha en betydande roll i att läsningen är lustbetonad.

4.4 Sara Logan – huvudförfattare till två artiklar

I vårt empiriska material ingår två artiklar som är skrivna av samma huvudförfattare. Sara Logan. Hennes medförfattare är olika beroende på vilken artikel de är. Den första artikel är med Rhona Johnston, den heter Gender differences in reading ability and attitudes: Examining where these differences lie (2009). Den andra är med Emma Medford och den heter Gender differences in the strength of association between motivation, competency beliefs and reading skill (2011). Det skiljer två år mellan artiklarna vilket inte är en sådan stor skillnad. Båda två artiklarna är genomförda i England. Det som skiljer artiklarna åt är urvalsgrupperna, den som är skriven med Johnston har 232 elever som deltog i undersökningen. Artikeln med Medford har 492 elever som deltog i undersökningen. Det är en dubbelt så stor urvalsgrupp i artikeln med Medford. De hade också en större bredd bland urvalsgruppen, eleverna var mellan 7-11 år som deltog. I Medfords och Logans undersökning blir mer omfattande eftersom de har ett större empiriskt material att analysera. Metoderna i dessa artiklarna är olika. Artikeln med Johnston använder sig av ett lästest med frågor, som mätte elevernas läsförståelse och attityder till

---

¹ Ewald, Ulfsgård och Merisuo-Storm tar upp om det är fiktiva eller icke-fiktiva texter. Limbrick et al. Logan och Johnston, Van Hek et al. Logan och Medford, Uusen och Määrsepp, Berninger et al. Vantieghem och Van Houtte skriver inte om det är fiktiva eller icke-fiktiva texter.

läsning. I artikeln med Medford använde de sig av enkäter för att mäta elevernas motivation. De fokuserade också på två olika faktorer som kunde påverka läsning, attityder samt motivation till läsning. Båda faktorerna har en nära relation eftersom att det handlar om en känslomässig relation till läsning. Resultatet blev relativt lika, Logan och Johnston kom fram till att det finns skillnader i attityderna till läsning och att dessa är könsrelaterade. Logan och Medford kom fram till att motivation hänger ihop med självkänslan till läsning. Har eleverna en dålig självkänsla till läsningen blir motivationen inte positiv. Det var till stor del pojkarna som upplevde det. Logan och Medford argumenterar för att pojkar ska få välja läsmaterial själva, då kan de välja böcker som de har ett intresse för, det i sin tur leder till att resultatet blir bättre. Sammanfattningsvis skriver Logan om två intressanta frågeställningar ligger nära varandra, motivation och attityder. Det är med stor fördel att läsa artiklarna ihop för att få en förståelse för hur motivation och attityder kan påverka läsningen i skolan och framförallt hur det påverkar pojkarna.

4.5 Läs- och skrivsvårigheter

En viktig aspekt vad gäller läsförmåga och attityder till läsning är dyslexi. Den aspekten lyfter Berninger, Nielsen, Abbott, Wijsman och Raskind (2007) fram i sin studie. De undersöker om det finns könsskillnader vad gäller läsning med deltagare som har dyslexi. Undersökningen genomfördes i USA och deltagarna var 122 barn och 200 vuxna. Alla deltagare hade dyslexi. Bland både vuxna och barn var det fler pojkar än flickor som deltog. Det var 80 pojkar men bara hälften så många flickor som deltog i undersökning. En relevant aspekt är varför det var fler pojkar med i studien än flickor, vilket inte framgår i artikeln. Vår tanke är för att det är överlag mer pojkar som har dyslexi än flickor. Det är vanligare att det går i arv bland pojkarna än vad det gör bland flickorna. Därav kan anledningen vara att det är mer pojkar och pappor med i denna studie, än vad det är flickor och mammor. Syftet med deras studie var att undersöka om det fanns könsskillnader vad gäller läsning och skrivning. Samtliga deltagare fick genomföra olika prov som mätte olika delar inom läsning och skrivning. Bland annat fick de skriva alfabetet ur minnet, stava, uttrycka sig i skrift och läsa för att kunna se läshastigheten. Resultatet bland barnen visade att det finns könsskillnader i skrift men inte i läsning. Skillnaderna hittades i skriftliga uttryck där flickorna fick högre resultat än vad pojkarna fick. Bland de vuxna var det två av sju tester inom läsning som visade könsskillnader. Det finns alltså könsskillnader och det är oftast pojkarna som är lågpresterande. Eftersom det är betydligt mer pojkar än flickor i undersökningen betyder det också att det förmodligen visas i resultatet. Det blir tydligare eftersom pojkarna är fler och kan utgöra en större del i studien. Det framgår inte i artikel i vilken grad de har dyslexi, detta är en aspekt som borde spela roll i resultat, men som man dock inte vet någonting om.

4.6 Andra orsaker som påverkar läsning

En artikel som vi har valt att ha med är en studie skriven av Van Hek, Kraaykamp och Pelzer (2017). De undersöker andra eventuella faktorer som kan påverka flickors och pojkars läsprestationer. De belyser hur skolans egenskaper påverkar elevernas läs- och skolprestationer. De inriktade sig på skolnivå och undersökte skolans socioekonomiska status och skolklimat och på individuell nivå undersökte de flickors och pojkars socioekonomiska bakgrund. De beskriver i sin artikel att undersökningen resulterade i att båda könen gynnas av att skolan har det bättre ställt samt att pojkarna blir duktigare om skolan de går i har en hög andel flickor. Skolans egenskaper hade en större betydelse för flickor än pojkar. Det som var utmärkande var att om det går fler flickor än pojkar på en skola blir skolresultatet bättre för båda könen. Bland många faktorer så undersöker Limbrick et al. (2012) om pojkar behöver andra läsinstruktioner än

flickor. Det visade sig dock att det inte gav någon större skillnad mellan flickor och pojkar, utan vinsterna bland eleverna var lika stora. I Limbricks et al. studie (2012) kom de fram till att både pojkar och flickor fick liknande resultat med läsprogrammet, Schoolwise MultiLit. Studien visade dock att det inte finns något som pekar på att flickor och pojkar behöver olika läsinstruktioner eller läshjälpmedel. De hade som hypotes att andra läsinstruktioner skulle minska på skillnaderna. Dock var det ingen faktor som hade en avsevärd roll.

5. DISKUSSION

I detta avsnitt kommer vi att presentera vad som gick bra och mindre bra under vårt arbete med kunskapsöversikten. Vi beskriver vilka problem som vi mött under vårt tillvägagångssätt. Vi går in på om det finns någonting som vi saknar i artiklarna samt vad vi kom fram till. Frågeställningarna vi hade under arbetet kommer vi att besvara i detta avsnitt. Därefter skriver vi några avslutande reflektioner utifrån vår kunskapsöversikt.

Vårt tillvägagångssätt bestod av att söka information i olika databaser och sökmotorer. Det fungerade bra eftersom vi fick tillräckligt med kunskap om hur man söker information vid ett tidigare tillfälle då vi arbetade med att söka vetenskaplig artiklar. Vid det tillfället fick vi lära oss hur vi skulle gå tillväga och vilka verktyg som vi hade tillgång till. Det underlättade arbetet att söka efter artiklar eftersom vi då var någorlunda bekanta med det. Vi hade svårt att hitta bra relevanta sökord, så att rätt sorters artiklar kom fram som relevanta. Svårigheterna låg i att finna artiklar som på något sätt hänger ihop. Det måste finnas någon form av röd tråd mellan artiklarna, detta för att de ska kunna vara lättare att vid ett senare tillfälle jämföra och analysera artiklarna emot varandra. Det var främst svårt att kunna läsa en artikel övergripande och därefter bestämma om den passade ihop med våra frågeställningar eller inte, samtidigt skulle vi se om artiklarna på något sätt passade ihop med de andra artiklar vi valt. Vi jämförde och ställde artiklarna mot varandra och på så sätt fick vi fram artiklar som hade samma relevans. Det tog en större del av vår arbetstid och vi ville inte lägga ner onödig tid på att läsa material som vi inte hade någon användning för. Vi visste att det kunde vara bra om det fanns någonting som var likt mellan artiklarna. Överlag är vi nöjda med vårt tillvägagångssätt och trots att det tog lång tid att få fram relevanta artiklar och avhandlingar var det bra att leta och kritiskt granska artiklarna. Därmed fick vi fram de artiklar som passar bäst till denna kunskapsöversikt. Efter åtta artiklar och två avhandlingar gjordes ett noggrant avläsande av artiklarna. Vi la ett stort fokus på studiernas resultat och vilka attityder flickor och pojkar har till läsning samt vilka skillnader som finns mellan flickors och pojkars motivation till läsning. Vi valde att analysera artiklarna i olika kategorier för att läsaren ska få möjligheten att enkelt kunna hitta den kategorin som de vill läsa mer om. En annan anledning är också att det ska vara lätt att se vad forskningen har kommit fram till inom vårt ämne under de olika rubrikerna. Det som har varit positivt är att vi fann ett stort urval av forskningsmaterial kring vårt ämne. Det har varit en fördel eftersom olika studier har belyst olika aspekter, som vi har kunnat lyfta fram i vår kunskapsöversikt.

Vi kom fram till det finns attitydskillnader till läsning som är kopplade till könen. Det vi tyckte var intressant var hur artiklarna visade att det faktiskt inte ligger i själva läsförmågan utan att det egentligen beror mer på positiv motivation och på vilken attityd eleverna har till läsning. I flera av artiklarna² kom de fram till att flickorna har en bättre attityd till läsning än vad pojkarna har. Flickorna har alltså en positivare inställning än pojkarna och har en större vilja att läsa än vad pojkarna har. Ett liknande resultat visade Merisuo-Storm (2006) studie. I hennes studie läste flickorna dubbelt så mycket som pojkarna gjorde. Flickorna tyckte om att läsa och tyckte att det var en rolig aktivitet, vilket inte pojkarna tyckte. De var mer negativa till läsning och hade svårare för att läsa. Motivationen och attityder påverkar hur ofta pojkar och flickor läser, det i sin tur gör att de som tycker om att läsa, övar mer på sin läsning och blir bättre läsare. De som har en negativ inställning till läsning, läser sällan och undviker att läsa. Det resulterar i att de inte utvecklas som läsare, följaktligen skapas det ett ännu större gap mellan de goda och de sämre läsarna.

---

² *Logans och Johnstons, Merisuo-Storm, Medford och Logan, Uusen och Muusep, Vantieghem och Houtte.*

I vår kunskapsöversikt har vi med en aktuell forskningsartikel som är publicerad i slutet av 2017. Forskarna lyfter fram hur vidare pojkar påverkas av att det går en hög andel flickor på samma skola. Nedan kommer vi att redovisa detta samt diskutera kring det.

I analysen lyfter vi fram det faktum att pojkar påverkas positivt av det går fler flickor i samma klass. Van Hek et al. (2017) beskriver i sin undersökning att pojkarna blir duktigare om skolan dem går i har en hög andel flickor. Förklaringen till det är att koncentrationen bland eleverna blir högre och även motivationen blir positivare om det går fler flickor i samma klass. Koncentrationen och motivationen påverkar pojkarna. Vi anser att resultatet av denna artikel är positivt för pojkarna. Enligt denna artikel så vet vi nu att det är bra om det går fler flickor i samma skolan, vilket i sin tur leder till att det kan gå bra för pojkarna. Dock framgår det ingenstans om hur vidare flickorna påverkas av detta, vilket kan vara negativt. Troligtvis påverkas dem inte negativt utan förmodligen gynnas båda könen, eftersom att det är lättare för alla att lära sig om det är lugnt och tyst i klassrummet. En lugn miljö i klassrummet bidrar också till att det blir lättare för läraren att hålla i genomgångar, vilket bidrar till att eleverna lär sig mer. Blir det lugnare i klassrummet, ökar det elevernas koncentration, vilket resulterar i att genomgångarna blir bättre. Det bidrar förhoppningsvis till att samtliga elever kommer ha en större chans att öka sin läsförmåga.

I Uusens och Müürsepps (2012) studie kom de fram till att pojkar har enklare för att läsa om de själva får välja material. Gällande motivation till läsning, som var vår andra frågeställning, fick vi fram att det också skiljer sig beroende på kön. Logan och Medford (2011) betonar i sin undersökning att motivationen är kopplad till läsförmågan för pojkarna. Kan inte pojkarna läsa tillräckligt bra så påverkar det deras motivation, följden blir då att de inte vill läsa. Motivation hänger alltså samman med hur bra pojkarna kan läsa. De tog även upp att pojkar är mer självkritiska när det gäller sin egna läsning och det leder till att de inte känner sig som goda läsare. Bland flickorna fann Logan och Medford ingen koppling mellan flickornas läsförmåga och motivation. Något som Limbrick et al. (2012) fram för i sin undersökning var att flickorna hade en betydligt starkare läsvirighet än vad pojkarna hade. Flickorna ville läsa och läste hellre på sin fritid vilket skiljde sig från pojkarna. Det tog betydligt längre tid för pojkarna att komma igång med läsningen. Det tar även Ulfgard (2002) upp i sin avhandling. Resultatet av hennes studie visade att flickornas fritidsläsning är lustbetonat och att de gärna läser på sin fritid.

Likaså fick Vantieghem och Houtte (2015) fram i sin undersökning, flickorna hade en betydligt högre autonom motivation som leder till att flickorna har viljan att utföra uppgiften, i detta fall läsning. Pojkarna däremot presterade lägre än flickorna och hade en högre kontrollerad motivation än autonom motivation, vilket innebär att de utför uppgifter för någon annan skull eller för att inte bli bestraffad.

5.1 Några slutsatser om kunskapsöversikten

En relevant implikation som vi la märke till i vårt arbete, är att i nästintill samtliga artiklar³ saknas information om de utgick ifrån fiktiva eller icke fiktiva texter. På alla möjliga sätt försökte vi ta reda på det. Vi letade igenom alla artiklar från början till slut, flera gånger för att se om vi hade missat någonting. Vi försökte tolka artiklarna om de på något sätt antydde vilken genre av text det rörde sig om och om det handlade om fiktiva eller icke fiktiva texter. Vi

---

³ Limbrick et al. Logan och Johnston, Van Hek et al. Logan och Medford, Uusen och Müürsepp, Berninger et al. Vantieghem och Van Houtte saknar information om fiktiva eller icke-fiktiva texter.

frågade fler olika personer för att få hjälp och stöttning med detta. Tillslut hittade vi två avhandlingar och en artikel som handlade om fiktiva eller icke fiktiva texter⁴. Det var inte mycket fokus på det men vi fick i alla fall reda på vilken typ av text det handlade om i dessa tre studier. Vi fick då inse att resterande artiklar hade inte valt att lägga någon som helst fokus på vilka texter de hade utgått ifrån. Det är dock en markant skillnad om eleverna läser skönlitterära texter eller faktatexter. Det är betydligt lättare för elever att klara av att läsa en faktatext eftersom de inte behöver lägga någon fokus på att tolka texten. Informationen finns i faktatexten och det är enkelt att ta reda på saker och ting bara av att läsa på raderna. Däremot i skönlitterära texter så innebär det att man behöver tolka en stor del av den lästa texten och göra egna reflektioner kring texten. Det framgår inte alltid vad som menas och då måste läsaren kunna klara av att läsa mellan raderna och förstå innehållet med den lästa texten. Det kan kräva mer kunskap och prestation av läsaren, detta kan då påverka elevernas motivation eller attityd till läsningen.

Bland undersökningarna vi fann så var det två artiklar⁵ som använder sig av lästester som mätte elevernas läsförståelse och läsförmåga, ett program som heter Multilit och ett som heter Macmillan-test. I artiklarna finns det inte någon djupare beskrivning om läsprogrammen, vilket vi anser är en informationsbrist. Det är också svårt att ta del av innehållet i dessa tester eftersom de är avgiftsbelagda.

De andra fem artiklarna⁶ fokuserade på att ta reda på elevernas attityder och motivation till läsning med hjälp av frågeformulär och enkäter. Det nämns dock inte i artiklarna vilka texter det handlar om och därför kan vi således inte reflektera om flickors och pojkars attityder beror på genre av text. Vilket innebär en stor informationsbrist för oss. Hade vi haft möjlighet att veta vilken typ av text de hade inriktat sig på, hade det varit en relevant aspekt att sortera artiklarna utifrån. På så sätt hade vi också fått se om det skulle vara en framträdande skillnad mellan artiklarnas resultat. Det hade varit en relevant utgångspunkt att fokusera på om man hade velat forska vidare i detta ämne.

---

⁴ Ewald, Ulfgard och Merisuo-Storm skriver om fiktiva eller icke-fiktiva texter.

⁵ I Limbricks et al. och Logan och Johnston artiklar användes olika läsprogram.

⁶ Van Hek et al. Logan och Medford, Uusen och Määrsepp, Berninger et al. Vantieghem och Van Houtte skriver inte om det är fiktiva eller icke-fiktiva texter.

6. EGEN REFLEKTION

Vi fördjupade oss och läste igenom artiklarna och kom fram till att det finns en skillnad mellan pojkars och flickors motivation och attityd till läsning. Det är en relevant synpunkt att ha med sig ut i yrkeslivet. I samtliga studier finns det brister gällande läsning mellan flickor och pojkar. Vi anser därför att denna kunskapsöversikt kan vara till god hjälp i arbetet för en mer likvärdig utbildning. Dels för att återigen lyfta fram att det finns könsskillnader i läsning och att det bör uppmärksammas för att kunna åtgärda problemet och dels minska skillnaderna mellan pojkars och flickors läsning. Trots att det står i läroplanen att det ska vara jämställd mellan könen skiljer det sig synnerligen för mycket i kunskap, motivation och attityder till läsning. Skillnader mellan pojkar och flickor i läsning har och är något som vi har sett i verkligheten och det vore konstigt om ingen annan hade lagt märke till det. Det är en stor fråga och det har varit intressant att ta reda på vad forskning har kommit fram till. Det som var givande var att olika forskare har belyst olika faktorer som kan påverka elevernas läsning olika. Att det finns alldeles för stora skillnader mellan flickors och pojkars läsning strider mot det läroplanen strävar efter. Samtliga lärare bör ha med sig att pojkarna i stor grad har en negativ attityd och bristande motivation till läsning. Om samtliga lärare har med sig det och försöker arbeta för att klyftorna mellan pojkar och flickor inte växer, bör skillnaderna mellan könen minska, då hinner lärarna fånga upp pojkarna som för tillfället förloras i skolan.

6.1 Slutsats

Med frågeställningarna som vår utgångspunkt anser vi att vi har besvarat de. Flickorna har överlag en bättre motivation till läsning. De vill läsa och läser dubbelt så mycket som pojkarna gör. Pojkarna har en dålig attityd till läsning och vill helst undvika att läsa. Flickornas attityd till läsning är positiv och de har en större läsvirighet till läsningen. En brist som vi såg inom forskningsfältet var det faktum att det inte fanns någon information om det var fiktiva eller icke fiktiva texter som undersöktes. De fanns ingen information vilket blir en brist. En rekommendation till eventuellt kommande arbeten är därför att undersöka vidare gällande fiktiv eller icke fiktiva texter. Genom observation och intervjuer med elever samt lärare kan man undersöka om det finns könsskillnader inom läsning, med särskilt fokus på vilken typ av text eleverna läser.

Vi har lärt oss mycket av detta arbete. Allt ifrån att leta fram artiklar till att vi rent kunskapsmässigt lärt oss mängder med relevant information. Informationen kommer vara användbara när vi kommer ut i arbetslivet som lärare. För att möta dessa elever med negativ attityd till läsning ska vi lärare sträva efter att bryta dessa negativa attityder och arbeta för att motivera, utmana och inbjuda eleverna till läsning. Förhoppningsvis kommer vi kunna motivera pojkar till läsning, eftersom vi nu har kunskap om att pojkar har lättare att läsa om de själva får välja material. Vår förhoppning är att vi ska motverka dålig motivation och attityder till läsning i våra kommande klasser.

REFERENSER

- Aroseus, F. (2012) *Attityder*. <https://lattattlara.com/psykologiska-perspektiv/sociokulturellt-perspektiv/attityder/> [2017-12-21]
- Berninger, V. Nielsen, K. Abbott, R. Wijsman, E. & Raskind, W. (2008). Gender differences in severity of writing and reading disabilities. *Journal of school Psychology*, 46(2), ss. 151-172. doi: 10.1016/j.jsp.2007.02.007
- Ewald, A (2007). *Läskulturer: lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2007
Tillgänglig på Internet:
<http://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/4095/Ewald%2520Avhandling%2520MUEP.pdf?sequence=1>
- Fredriksson, U och Taube, K (2012). *Läsning, läsvanor och läsundersökningar*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Hek, M. Kraaykamp, G. & Pelzer. B. (2017). Do schools affect girls' and boys' reading performance differently? A multilevel study on the gendered effects of school resources and school practices.[epubl. före tryckning]. *School Effectiveness and School Improvement*. doi: 10.1080/09243453.2017.1382540
- Jacobsson, C. (2006). Hur kan vi se på läs- och skrivsvårigheter? *Svenska Dyslexiföreningens och Svenska Dyslexistiftelsens tidskrift*, (3), ss. 1-7.
- Limbrick, L. Wheldall, K. & Madelaine, A. (2012) Do boys need different remedial reading instruction from girls. *Australian Journal of Learning Difficulties*, 17 (1), ss.1-15. doi: 10.1080/19404158.2011.648331
- Logan, S. & Johnston, R. (2009). Gender differences in reading ability and attitudes: Examining where these differences lie. *Journal of Research in Reading*, 32(2), ss.199-214.doi: 10.1111/j.1467-9817.2008.01389.x
- Logan, S. & Medford, E. (2011). Gender differences in the strength of association between motivation, competency beliefs and reading skill. *Educational Research*, 53(1), ss. 85-94. doi: 10.1080/00131881.2011.552242
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017)
[Elektronisk resurs] (2017). Skolverket.
Tillgänglig på internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3813>
- Merisuo-Storm, T. (2006). Girls and Boys Like to Read and Write Different Texts. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50 (2), ss. 111-125. doi: 10.1080/00313830600576039
- Molloy, G (2007). *När pojkar läser och skriver*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Skolverket (2016). PISA 2015. 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik.

https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3725 [2017-12-12]

Skolverket (2017). Värdegrund i förskola och skola.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund>. [2017-12-12]

Ulfgard, M (2002). *För att bli kvinna - och av lust: en studie i tonårsflickors läsning*. Diss. Lund : Univ., 2002

Uusen,A. & Mürsepp, M. (2012). Gender differences in reading habits among boys and girls of basic school in Estonia. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 69 , ss. 1795-1804. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.12.129.

Vantieghem, W. & Houtte, M. (2015). Differences in Study Motivation Within and Between Genders An Examination by Gender Typicality Among Early Adolescents. [epubl. före tryckning]. *Youth & Society* doi: 10.11177/0044118X15602268

BILAGOR

Bilaga 1

Vad heter artikeln:	Publicerings år	Typ av forskning:	Vart hittade vi den:	Vilka sökord:	Varför använder vi den:
Girls and Boys Like to Read and Write Different Texts Författare: Tuula Merisuo-Storm	År: 2006	Vetenskaplig artikel	Genom databasen Eric Proquest. Vi tog oss till databasen genom hb.se	Boys and girls reading and writing.	Anledningen till att vi ville ha med artikeln till vårt arbete, är för att den diskuterar pojkar och flickors olika attityder till läsning. Vilket är precis det ämne vi vill undersöka kring.
Do boys need different remedial reading instruction from girls? Författare: Lisa Limbrick, Kevin Wheldall & Alison Madelaine	År: 2012	Vetenskaplig artikel	Genom söktjänsten Primo. Vi tog oss till söktjänsten genom hb.se	Boys girls different reading.	Anledningen till att vi använde oss av artikeln, är för att den lyfter frågan om pojkar eventuellt behöver andra läsinstruktioner än flickor. Vilket vi anser passar in i ämnet vi vill undersöka om.
Gender differences in reading ability and attitudes: examining where these differences lie Författare: Sara Logan & Rhona Johnston	År: 2009	Vetenskaplig artikel	Genom Google Scholar. Vi tog oss fram till söktjänsten genom google.se	Reading differentes gender Sweden literacy.	Denna artikel passar bra in i vårt arbete med anledningen, av att den diskuterar pojkar och flickors olika attityder till läsning och vad effekterna blir beroende på deras attityder till läsning.
Läskulturer Lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår. Författare: Annette Ewald	År: 2007	Avhandling	Catrine Brödje tipsade om avhandlingen	-	Vi vill ha med denna artikel i vårt arbete, för att den tar upp intressanta aspekter gällande flickors och pojkars olika motstånd till läsning och vad motståndet beror på.
Gender differences in the strength of association between motivation, competency beliefs and reading skill	År: 2011	Vetenskaplig artikel	Genom söktjänsten Primo på hb.se	Gender differences reading	Anledningen bakom att vi använder oss av denna artikel, är för att artikeln belyser läsförmåga, motivation och elevernas tilltro till sin egna förmåga.

Författare: Sara Logan & Emma Medford					
Gender differences in reading habits among boys and girls of basic school in Estonia Författare: Anne Uusen, Mare Mürsepp	År: 2012	Vetenskaplig artikel	Genom söktjänsten Primo på hb.se	Gender differences reading	Anledningen till att vi använder denna artikel, är för att den undersöker kring om det finns skillnader mellan pojkar och flickors läsvanor.
Gender differences in severity of writing and reading disabilities. Författare: Virginia W. Berninger, Kathleen H. Nielsen, Robert D. Abbott, Ellen Wijsman, Wendy Raskind	År: 2008	Vetenskaplig artikel	Vi hittade denna genom Google Scholar	Gender differences, Reading disability, Dyslexia	Vi valde att ta med denna eftersom den undersöker könsskillnader hos deltagare med dyslexi. Det är en relevant aspekt för vårt arbete.
Differences in Study Motivation Within and Between Genders: An Examination by Gender Typicality Among Early Adolescents Författare: Wendelien Vantieghem and Mieke Van Houtte	År: 2015	Vetenskaplig artikel	Genom referenslistan hos artikeln <i>Do schools affect girls and boys reading performance differently? A multilevel study on the gendered effects of school resources and school practices.</i>	-	Artikeln tar upp frågan om det finns skillnader mellan könen gällande studiemotivationen, vilket vi anser är relevant.
För att bli kvinna- och av lust. - En studie i tonårsflickors läsning. Författare: Maria Ulfgard	År: 2002	Avhandling	Catrine Brödje tipsade om denna avhandling	-	Avhandlingen lägger fokus på flickors läsning. Hon fokuserar på vilken omfattning flickor läser och om det finns någon koppling mellan flickornas litteratur, deras sociala och kulturella bakgrund. En annan viktig aspekt som hon tar upp är hur flickor utformar genus vid läsning.

Bilaga 2

Vad heter artikeln	Vart är artikeln genomförd	Urval	Publicerings år	Metod	Resultat	Empirisk material
Gender differences in severity of writing and reading disabilities Författare: Virginia W. Berninger, Kathleen H. Nielsen, Robert D. Abbott, Ellen Wijsman & Wendy Raskind	USA	122 barn. 80 pojkar och 42 flickor 200 vuxna. 115 pappor och 85 mammor Alla hade dyslexi.	2007	De fick genomföra prov som testades deras olika förmåga inom olika områden. <ul style="list-style-type: none"> • Stavning • Läsastighet • Ortografiskkodning. 	Barnens resultat: Könsskillnader hittades i skrift dock inte i läsning. Vuxna resultat: Två av de sju lästesterna visade könsskillnader i noggrannhet och hastigheten i läsningen. Männerna hade svårare att uttrycka sig i skrift än vad kvinnorna hade. Kvinnorna som grupp uppfyllde inte kriterierna för dyslexi dock gjorde männen de.	Sju olika prov med 322 deltagare i USA. Alla deltagare med dyslexi.
Lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår Författare: Anette Ewald	Sverige	Årskurs 4/5 Fyra olika skolor.	2007	<ul style="list-style-type: none"> • Observation • Intervju 	Ämnet svenska bär ett stort ansvar för att eleverna lär sig läsförståelse. Samtliga elever hade ett heterogent läsintrasse. Redan i tidig ålder skiljer det sig mellan könen. Flickorna sitter hemma och läser medan pojkarna är ute och leker	Observation och intervjuer med fyra olika klasser i fyra olika skolor. Genomförd i Sverige.

<p>Differences in Study Motivation Within and Between Genders</p> <p>Författare: Wendelien Vantiegem & Mieke van Houtte.</p>	Belgien	6380 7:e klassare.	2015	Samtliga elever fick besvara ett frågeformulär på 50 minuter. Frågeformuläret bestod bland annat av frågor gällande eleverna studiemotivation och vad som är könstypiskt.	Flickorna fick ett högre resultat gällande motivation till läsning.	Ett frågeformulär är med 6380 deltagare från Belgien.
<p>Gender differences in reading ability and attitudes: examining where these differences lie.</p> <p>Författare: Sarah Logan & Rhona Johnston</p>	England	232 elever. 117 pojkar samt 115 flickor.	2009	Läsprogrammet: Macmillan test-Unit 2000. Med tillhörande frågor gällande deras läsförståelse och läsförmåga. Deltagarna fick göra ett kompletterande frågeformulär gällande frågor om attityd till läsning.	De kom fram till att de finns könsskillnader i attityder till läsning. Forskarna hittade en koppling mellan hur ofta eleverna läser med deras attityder till läsning.	Ett lästest med 232 deltagare i England.
<p>Do schools affect girls and boys reading performance differently? A multilevel study on the gendered effects of school resources and school practices.</p> <p>Författare: Margriet Van Hek, Gerbert Kraaykamp & Ben Pelzer.</p>	England	33 olika OECD länder.	2017	Analys av PISA-resultat.	Forskarna kom fram till att alla skolegenskaper gynnar båda könen dock påverkas flickor mera.	En analys av 33 olika OECD länder resultat av en PISA-undersökning.
<p>Do boys need different remedial reading instruction from girls?</p> <p>Författare: Lisa Limbrick, Kevin Wheldall & Alison Madelaine</p>	Australien	Årskurs 5/6 12 stycken gruppen med 36 elever i varje grupp.	2012	Läsprogrammet: Multilit. Eleverna fick genomföra sju olika delar med hjälp av läsprogrammet. Bland annat: <ul style="list-style-type: none"> • Läsprov • Ordläsning • Stavning. 	Forskarna kom fram till att det inte finns någon större skillnad mellan könen. De visade sig vara lika stora vinster för båda könen. Flickorna var dock lite bättre gällande stavning	Ett läsprogram med 432 deltagare från årskurs 5/6 i Australien.

					och viljan att läsa.	
Gender differences in the strength of association between motivation, competency beliefs and reading skill Författare: Sarah Logan & Emma Medford	England	492 elever. 7-11 år varav 240 pojkar samt 252 flickor.	2011	Eleverna fick genomföra olika frågeformulär för att mäta deras motivation och kompetens övertygelse om läsning och skola. Eleverna delades in i två grupper, en för de yngre och en för de äldre. De yngre fick kortare frågeformulär.	Pojkarnas egna självkänsla och egna motivation till läsning var närmare ansluten till deras läsförmåga än vad flickorna hade. Pojkarna känner en stark koppling mellan läsförmåga och självkänsla i läsning. Läsmotivation handlar om läsningen enligt pojkarna.	Enkätundersökning med 492 barn från fyra olika grundskolor i England.
Girls and Boys Like to Read and Write Different Texts Författare: Tuula Merisuo-Storm	Finland	10-11 år varav 67 pojkar och 78 flickor.	2006	Eleverna fick genomföra ett frågeformulär med tillhörande bilder. Läraren ställer frågorna och eleverna ringar in den bild som stämmer bäst in.	De kom fram till att det inte finns någon större skillnad i läsförmåga. Dock visade sig att flickorna var bättre. Attityderna är någonting som skiljer sig starkt åt. Flickorna har bättre attityder till läsning. Pojkarna tycker det är viktigt att inte läsa böcker som förknippas med flickor.	Ett frågeformulär är med 145 deltagare på en skola i Finland.
Gender differences in reading habits among boys and girls of basic school in Estonia Författare: Anne Uusen & Mare Mürsepp	Estland	140 stycken elever från 7 styckenskolor. 72 pojkar samt 68 flickor.	2012	Ett frågeformulär med 13 frågor som innehöll bland annat elevernas inställning till läsning.	Pojkarna utvärderar sig själva som läsare i mycket mindre grad än flickorna. Flickorna läser mer frivilligt och därav läser flickorna mer än pojkarna.	Ett frågeformulär är med 140 deltagare från sju olika skolor i Estland.

<p>För att bli kvinna- och av lust. Författare: Maria Ulfgard</p>	<p>Sverige</p>	<p>Tre helt olika skolor. Skola A= 7 flickor Skola B= 8 flickor Skola C= 5 flickor. Alla flickor var 15 år.</p>	<p>2002</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observation • Intervju • Skrivuppgift • Frågeformulär 	<p>De kom fram till att fritidsläsning är lustbetonad. Flickorna läser mer hemma samt i skolan. Litteraturen flickorna väljer har att göra med deras egna liv som de kan dra kopplingar till.</p>	<p>Fyra stycken olika metoder med tjugo deltagare från tre olika skolor i Sverige.</p>
--	----------------	---	-------------	--	---	--

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se